

УДК 378.011

О. В. Салі

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

© Салі О. В., 2018

<https://orcid.org/0000-0003-4818-5895>

<http://doi.org/10.5281/zenodo.2539358>

У статті теоретично обґрунтовано поняття «комунікативно-інтерактивна компетентність» та її вплив на процес професійного навчання студентів філологів у вищих навчальних закладах. Автором акцентовано увагу на тому, що однією з важливих умов становлення всебічно розвинутої особистості виступає розвиток в неї досліджуваної компетентності. З'ясовано ступінь дослідження цієї компетентності в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Визначено основні механізми, структуру та етапи ефективного формування комунікативно-інтерактивної компетентності у майбутніх вчителів іноземної мови. Проаналізувавши роботи різних дослідників було виділено наступні складові елементи змісту сучасної освіти: когнітивний, праксеологічний, ціннісно-смісловий та рефлексивний. Обґрунтовано необхідність та ефективні шляхи формування цієї компетентності під час підготовки студентів до професійної діяльності. Автором з'ясовано, що головною ознакою взаємодії є спрямованість індивіда на самовизначення. Ефективною моделлю формування комунікативно-інтерактивної компетентності є така модель, яка поєднує в собі гуманістичні підходи, проблемність та комунікативну спрямованість. В такому випадку акцентується увага не на вивченні інструментарію іноземної мови, а на розвиток здібностей використання цієї мови у комунікативних ситуаціях. Визначено, що для найефективнішого формування у майбутніх філологів досліджуваної компетентності слід впровадити у навчальний процес різні інтерактивні технології: мозковий штурм, кейс-метод, дебати та інші. Впровадження цих технологій при навчанні англійської мови для студентів 3 курсу мало позитивні наслідки. Інтерактивні методи, а саме «case-study» проводився за визначеними фазами. Акцент переносився на продукування, на самотійне мислення студентів, здатність творчо та креативно мислити у конкретній ситуації. У процесі роботи на кейсом студенти ефективно взаємодіяли один з одним та з викладачем. Автор дійшов висновку, що ефективно формування комунікативно-інтерактивної компетентності забезпечується завдяки впровадженню у навчальний процес інтерактивні технології. А найголовніше, що інтерактивні методи активізували мотивацію студентів до вивчення іноземної мови.

Ключові слова: освітній простір ВНЗ; компетентнісний підхід, інтерактивна взаємодія, кейс-метод, проблемна ситуація, професійно орієнтоване навчання, педагогічна умова.

Сали Е. В. Формирование коммуникативно-интерактивной компетентности в процессе профессионально ориентированного обучения студентов иностранного языка

В статье теоретически обосновано понятие «коммуникативно-интерактивная компетентность» и ее влияние на процесс профессионального обучения студентов филологов в высших учебных заведениях. Автором акцентировано внимание на том, что одним из важных условий становления всесторонне развитой личности выступает развитие у нее исследуемой компетентности. Выяснена степень исследования этой компетентности в трудах отечественных и зарубежных ученых. Определены основные механизмы, структура и этапы эффективного формирования коммуникативно-интерактивной компетентности у будущих учителей иностранного языка. Проанализировав работы разных исследователей были выделены следующие составляющие элементы содержания современного образования: когнитивный, праксеологический, ценностно-смысловой и рефлексивный. Обоснована необходимость и эффективные пути формирования этой компетентности при подготовке студентов к профессиональной деятельности. Автором установлено, что главным признаком взаимодействия является направленность индивида на самоопределение. Эффективной моделью формирования коммуникативно-интерактивной компетентности является такая модель, которая сочетает в себе гуманистические подходы, проблемность и коммуникативную направленность. В таком случае акцентируется внимание не на изучение инструментария иностранного языка, а на развитие способностей использования этого языка в коммуникативных ситуациях. Определено, что для эффективного формирования у будущих филологов исследуемой компетентности следует внедрить в учебный процесс различные интерактивные технологии: мозговой штурм, кейс-метод, дебаты и другие. Внедрение этих технологий при обучении английскому языку для студентов 3 курса имело положительные последствия. Интерактивные методы, а именно «case-study» проводился по определенным фазам. Акцент переносился на продуцирование, на самостоятельное мышление студентов, способность творчески и креативно мыслить в конкретной ситуации. В процессе работы на кейсом студенты эффективно взаимодействовали друг с другом и с преподавателем. Автор пришел к выводу, что эффективное формирование коммуникативно-интерактивной компетентности обеспечивается благодаря внедрению в учебный процесс интерактивных технологий. А самое главное, что интерактивные методы активизировали мотивацию студентов к изучению иностранного языка.

Ключевые слова: образовательное пространство вуза; компетентностный подход, интерактивное взаимодействие, кейс-метод, проблемная ситуация, профессионально ориентированное обучение, педагогическое условие.

Sali O. Formation of communicative-interactive competence in the process of professionally oriented education of students in foreign language

The article is theoretically grounded on the concept of «communicative and interactive competence» and its influence on the process of professional education of students of philologists in higher educational institutions. The author focuses attention on the fact that one of the important conditions for the formation of a comprehensive developed personality is the development of her investigated competence. The degree of research of this competence in the works of domestic and foreign scientists is elucidated. The basic mechanisms, structure and stages of effective formation of communicative and interactive competence in the future teachers of a foreign language are determined. After analyzing the works of various researchers, the following components of the content of modern education were distinguished: cognitive, praxeological, value-semantic and reflexive. The necessity and effective ways of forming this competence during preparation of students for professional activity are substantiated. The author found that the main feature of interaction is the individual's orientation towards self-determination. An effective model of communicative and interactive competence development is a model that combines humanistic approaches, problem-solving and communicative orientation. In this case, the emphasis is not on studying the tools of a foreign language, but on the development of the abilities of using this language in communicative situations. It is determined that for the most effective formation in future philologists of the investigated competence, various interactive technologies should be conducted in the educational process: brainstorming, case method, debates and others. The introduction of these technologies in the teaching of English for students of the 3rd year had positive echoes. Interactive methods, namely case-study, were conducted at definite phases. The emphasis was put on production, on the independent thinking of students, the ability to think creatively in a particular situation. During the work on the case students effectively interact with each other and with the teacher. The author concluded that effective formation of communicative and interactive competence is ensured by the introduction of interactive technologies into the educational process. And most importantly, interactive methods have intensified the motivation of students to learn a foreign language.

Key words: educational space of higher educational institutions, competency approach, interactive interaction, case method, problem situation, professionally oriented learning, pedagogical condition.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасне соціальне замовлення

ставить метою освіти формування висококваліфікованого фахівця, що відповідає міжнародним стандартам, здатного до професійного росту і мобільності, до діалогу на міжкультурному рівні. Згідно компетентнісного підходу випускник ВНЗ повинен володіти низкою загальнокультурних і професійних компетенцій, необхідних для подальшого життя в сучасному полікультурному суспільстві. Серед них володіння культурою мислення, здатність до сприйняття, аналізу, узагальнення інформації, постановки мети і вибору шляху її досягнення; прагнення до саморозвитку; вміння критично оцінювати власні переваги і недоліки; здібність аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси, приймати організаційно-управлінські рішення в нестандартних ситуаціях; готовність до кооперації з колегами, роботи в колективі, до використання іноземної мови в усній і письмовій формі у сфері професійної комунікації. Найважливішою умовою становлення особистості, здатної долати «інерцію обставин», бути готовою до саморозвитку, вміти критично оцінювати власні переваги і недоліки, аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси виступає розвиток у неї комунікативно-інтерактивної компетенції.

У сучасних соціально-економічних умовах, що характеризуються активізацією міжнародних контактів, розширенням професійного співробітництва та ділового партнерства, перед вищою освітою висувуються нові вимоги. Компетентне володіння іноземною мовою розглядається як невід'ємний компонент професійної підготовки студентів будь-якої спеціальності. У зв'язку з цим актуалізується необхідність пошуку шляхів формування і розвитку у студентів здатності до міжкультурного спілкування і готовності до пізнавальної діяльності за допомогою переходу від вивчення іноземної мови як навчального предмета до його практичного застосування в професійних цілях. У сучасних дослідженнях з проблеми навчання іноземної мови іншомовна професійна компетентність розглядається як складний конструкт, що включає когнітивний, лінгвістичний та інтерактивний компоненти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах процесу глобалізації і підвищеного попиту на фахівців, здатних без допомоги перекладача, швидко і компетентно вирішувати професійні завдання, відводиться провідна роль інтерактивному компоненту професійної діяльності. Незважаючи на те, що специфіка інтеграції іншомовних комунікативних навичок у професійну діяльність і особливості формування інтерактивної компетентності

розглядаються в роботах багатьох вчених-педагогів (Л. Алексеева, І. Босова, Н. Баграмова, Л. Петровська, М. Haley, Е. Hatch, Т. Pica, М. Rivers), дослідження і практика викладання іноземної мови у ВНЗ підтверджують необхідність вивчення таких питань, як виявлення оптимальних умов і визначення найбільш ефективних засобів формування комунікативно-інтерактивної компетентності при професійно орієнтованому навчанні іноземної мови.

Будучи інтеграцією комунікативної (Т. Астафурова, І. Бім, Н. Гез, М. Долгих, Р. Мильруд, L. Bachman, М. Canale, С. J. Weir) і інтерактивної (Л. Босова, З. Ємельянова, Т. Ларіна, J. D. Novak, Т. Pica, М. Rivers) компетентностей, комунікативно-інтерактивна компетентність розуміється як сукупність взаємопов'язаних знань, навичок, умінь і узагальнених способів дій, необхідних для організації ефективної мовної і немовної взаємодії відповідно до стратегій і тактик комунікативної поведінки (О. Сулова). Зазначена компетентність забезпечує взаємозв'язок загальнокультурних і професійних компетенцій і дозволяє при дефіциті лінгвістичних ресурсів, недостатньому знанні соціокультурної прийнятності або інших негативних факторів забезпечити ефективну інтерактивну взаємодію як рідною, так і іноземною мовами.

Аналіз педагогічної проблеми дозволив зробити висновок про те, що конкретні шляхи формування іншомовної комунікативно-інтерактивної компетентності необхідно шукати в контексті протиріч між:

- потребою суспільства у фахівцях, здатних до професійного росту за допомогою іноземної мови, і недостатньою розробленістю теоретичних питань, пов'язаних з проблемою формування у студентів комунікативно-інтерактивної компетентності;
- необхідністю розробки педагогічних умов формування окресленої компетентності з урахуванням новітніх досягнень в галузі методики навчання іноземним мовам і недостатньо чітко розробленими засобами для її реалізації.

Формування цілей статі (постановка завдання): 1) уточнити сутність поняття «комунікативно-інтерактивна компетентність»; 2) розкрити сутність досвіду інтерактивної взаємодії; 3) визначити основні засоби формування комунікативно-інтерактивної компетентності, зокрема, схарактеризувати кейс-метод.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток комунікативно-інтерактивної компетентності передбачає:

- накопичення знань про природний, соціальний світ; лінгвістичних знань (про мовну систему, закономірності функціонування мовних одиниць, про культуру мовлення у різних країнах); співвіднесення і порівняння цих знань;

- формування вмінь, пов'язаних з технікою спілкування і забезпеченням комунікативної стратегії взаємодії, а саме, вміння вести і підтримувати бесіду як засобами рідної, так і іноземної мов, встановлювати контакти і відносини; уміння знаходити інформацію і обмінюватися нею; оперативно реагувати на вербальну і невербальну поведінку співрозмовника; вміння аргументувати свої висловлювання, адекватно відповідати на запитання, висловлювання співрозмовника; вміння використовувати різні знакові системи інформаційного процесу: жести, міміку, пантоміму; інтонацію, темп мови, дикцію, акцентування, силу і емоційне забарвлення голосу;

- розвиток здатності до аналізу результатів своєї діяльності; вмінь забезпечити зворотній зв'язок (планувати мовлення, знаходити адекватні засоби для передачі змісту і правильного орієнтування в умовах спілкування, визначати свій лінгвістичний статус, оцінювати рівень передачі інформації).

Отже, комунікативно-інтерактивна компетентність відображає такі вміння й здатності суб'єкта:

- оперативно реагувати на вербальну і невербальну поведінку співрозмовника;

- відбирати інформацію та композиційно будувати комунікацію;

- обирати і реалізовувати способи поведінки, оптимальні по відношенню до партнера – представника іншої культури;

- забезпечувати комунікантів стратегією взаємодії (дії по впровадженню і підтримці бесіди засобами рідної та іноземної мови, встановлення контактів і взаємин, уміння відбирати інформацію й обмінюватися нею);

- прогнозувати напрям і характер розвитку відносин між людьми;

- будувати і перебудовувати дії у зв'язку з конкретною ситуацією спілкування;

- оцінювати рівень передачі інформації;

- аналізувати результати на основі узагальнення результатів своєї діяльності;

- порівнювати результати своєї діяльності з роботою інших студентів [6, с. 9].

Комунікативно-інтерактивна компетентність студента ВНЗ є результатом цілеспрямованого формування досвіду інтерактивної взаємодії, зміст якого складають події особистого і соціального життя суб'єктів взаємодії, суб'єктивна і об'єктивна система відносин в соціальній сфері, інтегроване уявлення про досвід інтерактивної взаємодії, образ «кордонів» при міжособистісній і міжкультурній взаємодії, особисті переживання.

Аналіз досліджень різних видів досвіду дозволяє нам виділити в структурі інтерактивної взаємодії студентів такі складові, що корелюють зі структурними елементами змісту освіти:

- когнітивний компонент / досвід пізнавальний;
- праксеологічний компонент, що включає соціальний, творчий і комунікативний досвід;
- ціннісно-смысловий компонент / досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- рефлексивний компонент.

Досвід інтерактивної взаємодії – це є результат оволодіння конкретними знаннями, вміннями аналізу подій, їх оцінки, вироблення оптимальної лінії своєї поведінки. Для освітнього процесу ВНЗ є важливим те, як студенти усвідомлюють і інтегрують свій досвід інтерактивної взаємодії. В. Серіков називає його досвідом «бути особистістю» [5, с. 17].

Окрім цього, досвід інтерактивної взаємодії передбачає також і переживання сенсу, свого роду включеності певного навчального предмета в контекст життєдіяльності особистості, його об'єктивної цінності, що стала суб'єктивною установкою, поглядом, переконанням, власним висновком з пережитого.

Таким чином, в досвіді інтерактивної взаємодії інтегруються емоційно-ціннісно пережиті знання і вміння, що стають основою для подолання суб'єктом негативних стереотипів у спілкуванні з носіями різних культур і сприяють розвитку комунікативно-інтерактивної компетентності.

Центральною ознакою досвіду інтерактивної взаємодії є особистісно та ситуаційно зумовлена необхідність самовизначення індивіда, оскільки актуалізується потреба у виборі позиції, рефлексивної самооцінки, узгодженні власних уявлень про що-небудь з точки зору інших людей. Поза ціннісного самовизначення студента всі ці, психологічно обумовлені характером контактів з

іншими людьми і установками на вирішення виникаючих колізій, галузі самопізнання опиняються за межами актуалізації [4, с. 243].

Слід наголосити, що професійно орієнтоване навчання іноземної мови здійснюється на основі моделі, яка передбачає поєднання комунікативного, когнітивно-афективного і особистісно-орієнтованого підходів; навчальний процес проходить в інтерактивному режимі, що дозволяє поєднати соціальний, гуманістичний і лінгводидактичний аспекти навчання [1, с. 206].

Формування комунікативно-інтерактивної компетентності досягається за рахунок використання моделі навчання, яка передбачає поєднання усіх гуманістичних за своєю сутністю підходів, а також єдність проблемності і комунікативної спрямованості. Створення середовища інтерактивної комунікації визначає стратегію навчання, яка вибудовується з урахуванням його лінгводидактичного, соціального і гуманістичного аспектів, і забезпечує досягнення студентами ВНЗ високих результатів в оволодінні професійно орієнтованим навчанням іноземної мови. Зміст і організація навчання студентів іноземної мови, враховуючи формування комунікативно-інтерактивної компетентності, ґрунтуються на єдності предмета діяльності і спрямованості на вирішення професійних завдань і включають використання системи автентичного мовного матеріалу, реструктурування й оптимізацію навчального процесу за допомогою виділення значної частини навчального часу на формування мовної свідомості; створення атмосфери активної взаємодії комунікантів в рамках комунікативних ситуацій за рахунок реалізації методів і технологій інтерактивного і контекстного підходів (метод проектів, навчання у співпраці, створення проблемних ситуацій, проведення заходів для розвитку комунікативних навичок) [7, с. 71].

Існує необхідність створення ефективних педагогічних засобів, що забезпечують компетентне володіння професійно орієнтованою іноземною мовою. Метою професійно орієнтованого навчання англійської мови є формування комунікативно-інтерактивної компетентності, освоєння способів і стратегій самостійної пізнавальної діяльності. Основний акцент при цьому робився не на вивченні інструментарію, а саме іноземної мови як такої, а на розвитку здібностей використання цієї мови в комунікативних цілях. Об'єднання комунікативного і когнітивно-афективного підходів до навчання іноземним мовам дозволило по-новому поглянути на зміст навчального процесу та визначити провідні лінгводидактичні прийоми його організації.

Для більш ефективного формування комунікативно-інтерактивної компетентності у майбутніх філологів слід впровадити у процес навчання інтерактивні технології, наприклад, вирішення творчих завдань, мозковий штурм, кейс-метод та інші.

Вимога формування саме іншомовної комунікативно-інтерактивної компетентності актуалізує необхідність більш широкого використання на заняттях з іноземної мови саме кейс-методу, який має на меті поставити студентів у таку ситуацію, за якої їм необхідно буде приймати різноманітні рішення та висловлюватися стосовно них іноземною мовою. В такому випадку акцент робиться на самостійному навчання студентів на основі колективних зусиль. Роль викладача зводиться до спостереження і управління дискусією, роботою студентів. Впровадження цього методу у процес навчання іноземної мови у студентів 3 курсу мало такі позитивні наслідки:

- кейс-метод дозволив студентам самостійно організувати процес засвоєння нового матеріалу з теми «*Environment: harm and benefit*»;
- швидко виникла мотивація у студентів розібратися в новій темі;
- студенти мали можливість попрацювати з різними джерелами інформації;
- вони ефективно організували командну роботу;
- у кейсах крім тексту, було багато фото та відеоматеріалів, що допомогло студентам краще засвоїти нову інформація з теми, наприклад, нову лексику з теми «*Environment: harm and benefit*».

Метод аналізу ситуацій дав змогу одночасно відобразити не тільки практичну проблему, а й актуалізувати певну систему знань, яка має бути засвоєною студентами при вирішенні цієї проблеми. Основним у окресленій проблемі є те, що вона не має однозначних варіантів її розв'язання.

Робота над проблемною ситуацією з теми «*Environment: harm and benefit*» відбувалася в групах студентів, і ми її умовно розділили на такі фази:

- аналіз представленого матеріалу, формулювання проблеми;
- пошук і збір додаткової інформації (у разі необхідності);
- обговорення різних варіантів вирішення проблеми;
- вибір кращого підходу до розв'язання проблеми на основі порівняння всіх запропонованих варіантів;
- презентація та захист оптимального підходу до вирішення ситуації.

У процесі роботи над кейсом акцент переносився не на оволодіння готовими знаннями, а на продукування, на самостійне мислення, на здатність представляти свої думки перед аудиторією та конструктивно відповідати на критику своїх одногрупників, тому що він дає змогу студентам творчо застосовувати уже засвоєний мовний матеріал та формувати нові іншомовні навички. Саме завдяки цьому методу студенти засвоїли наступний лексичний матеріал: *ecosystems, natural resources, water conservation, pollution, climate change, natural disasters, toxicants, energy conservation, global warming, deforestation, ozone layer depletion*.

Таким чином, педагогічний потенціал цього методу є значно більшим, ніж в традиційних методах навчання, оскільки не просто створюються умови, в яких пропонується діяти студентам, а передбачається їх безпосереднє залучення до діяльності у запропонованих умовах. Викладач і студент постійно взаємодіють, вибирають форму поведінки, мотивують свої дії, аргументують їх, а, отже, ефективно формується комунікативно-інтерактивна компетентність.

Застосовані нами засоби сприяли якісному перетворенню відносин «викладач – студент»; зміщення акценту в бік формування навичок конструювання власних текстів; використанню дидактичного потенціалу проблемних завдань, спрямованих на розвиток пізнавальної активності студентів, озброєння їх способами самостійного пошуку знань; формування дослідницьких навичок.

Така організація навчального процесу дозволила поєднати три основні аспекти навчання: 1) соціальний, який включає вимоги, що висуваються перед випускником ВНЗ суспільством і соціально-економічними умовами; 2) гуманістичний, який передбачає формування у студентів професійно-значущих якостей; 3) лінгводидактичний, в рамках якого створюються педагогічні умови, що сприяють формуванню іншомовної комунікативно-інтерактивної компетентності.

У контексті гуманізації освіти і зміщення акцентів на розвиток особистості студента, розширення його інтелектуального потенціалу і підвищення творчої активності пріоритетною вимогою, що висувається до рівня підготовки випускників ВНЗ, є компетентне володіння іноземною мовою. Це передбачає формування комунікативно-інтерактивної компетентності, яка розуміється як здатність до професійної взаємодії засобами іноземної мови, в основі якого

лежить необхідність поєднувати мовну компетенцію, професійні знання і соціально-поведінковий контекст. Комунікативно-інтерактивна компетентність сприяє розвитку здатності до міжкультурного спілкування і готовності до пізнавальної самостійності в процесі професійної діяльності за допомогою переходу від вивчення іноземної мови як навчального предмета до його практичного застосування в професійних цілях.

Отже, проблема, що стоїть перед освітою в цілому і вищим навчальним закладом зокрема, полягає в тому, як перейти від декларативного визнання гуманістичної цінності іноземної мови в підготовці фахівців до свідомої і цілеспрямованої побудови на її основі навчального процесу. Ситуація, що склалася, вимагає перегляду змісту навчання; призводить до необхідності введення нових педагогічних технологій як найбільш адекватних соціальному замовленню суспільства і сучасним цілям освіти; ставить завдання пошуку ефективної моделі організації навчання іноземної мови у ВНЗ, яка сприяла б формуванню комунікативно-інтерактивної компетентності і самостійної пізнавальної активності майбутнього фахівця.

Таким чином, формування досвіду комунікативно-інтерактивної взаємодії є можливим засобами будь-яких навчальних дисциплін, якщо в їх основі лежить міжособистісна комунікація, взаємодія. Найбільший інтерес, безумовно, представляють предмети мовного циклу (рідна та іноземна мови), гуманітарні дисципліни. Зміст цих дисциплін дозволяє формувати досвід комунікативно-інтерактивної взаємодії шляхом залучення студентів до спільної діяльності, засобами сучасних технологій колективної взаємодії, «проживанням» проблемних ситуацій.

Функціональний досвід інтерактивної взаємодії, отриманий в освітньому процесі, може мати внесок у розвиток комунікативно-інтерактивної компетентності і освітній процес ВНЗ в цілому, сприяючи формуванню і розвитку культурних навичок, взаємин студентів; активізації прагнення партнерів до комунікації, висловлювати і розуміти емоційні переживання один одного; його наміри, установки, стан; стимуляції мотивації, що спонукає суб'єктів взаємодії до змістотворчої активності і націленої на безбоязний вступ в контакт, реалізацію суб'єкт-суб'єктної взаємодії в «живій» міжособистісній комунікації.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. 1) Комунікативно-інтерактивна компетентність відображає

вміння оперативно реагувати на вербальну і невербальну поведінку співрозмовника, композиційно коректно будувати комунікацію з представниками інших культур, забезпечувати комунікантів стратегією взаємодії, прогнозувати напрям і характер розвитку відносин між людьми, перебудовувати свої дії у зв'язку з конкретною ситуацією спілкування, оцінювати рівень передачі інформації, аналізувати результати комунікації на основі узагальнення результатів своєї діяльності.

2) Досвід інтерактивної взаємодії є результатом оволодіння знаннями, вміннями аналізу подій, їх оцінки, розробки оптимальної лінії своєї поведінки, переживання сенсу навчального предмета в контексті життєдіяльності особистості, його цінності, що стала суб'єктивною установкою та переконанням. Саме в досвіді інтерактивної взаємодії інтегруються емоційно-ціннісно пережиті знання і вміння, що стають основою для подолання суб'єктом негативних стереотипів у спілкуванні з носіями різних культур і сприяють розвитку комунікативно-інтерактивної компетентності.

3) Ефективність формування комунікативно-інтерактивної компетентності у майбутніх філологів забезпечується завдяки впровадженню інтерактивних технологій, таких, як вирішення творчих завдань, мозковий штурм, кейс-метод. Саме кейс-метод має на меті поставити студентів у ситуацію прийняття оптимальних рішень висловлюватися щодо них іноземною мовою. Упровадження цього методу у процес навчання іноземної мови студентів 3 курсу мало такі позитивні наслідки: він дозволив студентам самостійно організувати процес засвоєння нового матеріалу за певною темою, активізувати мотивацію у студентів, передбачити можливість опрацювання різноманітних джерел інформації, взяти участь у командній роботі, актуалізувати певну систему знань.

Перспективи подальшого дослідження ми пов'язуємо з вивченням особливостей системи формування іншомовної комунікативно-інтерактивної компетентності майбутніх учителів-філологів у професійній діяльності в закладах освіти через сучасні інтерактивні технології.

Література

1. Алексеєва Л. Е. Оптимізація процесу навчання іншомовному професійно орієнтованому спілкуванню студентів факультету міжнародних відносин: дис. ... канд. пед. наук:13.00.02. СПб., 2002. 313 с.

2. Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентнісна модель: від ідей до освітньої програми. *Педагогіка*. 2003. № 10. С. 8–14.

3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.

4. Назаров Н.В. Ціннісний потенціал інтерактивної взаємодії студентів. *Вісник Оренбурзького державного університету*. Оренбург, 2011. № 2 (121) лютий. С. 243–246.

5. Сериков В. В. Особистісно-орієнтована освіта. *Педагогіка*. 1994. № 5. С. 16–21.

6. Сулова О.В. Розвиток комунікативно-інтерактивної компетенції студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Уфа, 2007. С. 8–12.

7. Brown H. D. *Teaching by Principles : An interactive approach to language pedagogy*. NY: Longman. 2001. 101 p.

References

1. Alekseyeva L. E. Optimization of the process of teaching foreign-language vocational-oriented communication students of the faculty of international relations: diss. ... cand. ped sciences: 13.00.02. SPb., 2002. 313 p.

2. Bolotov V.A., Serikov V.V. Competency Model: From Ideas to Educational Program. *Pedagogics*. 2003. №. 10. P. 8-14.

3. Competency Approach in Modern Education: World Experience and Ukrainian Perspectives: Educational Policy Library / Under the Comm. Ed. O.V.Ovcharuk K. : "K.I.S.", 2004. 112 p.

4. Nazarov N.V. Valuable potential of interactive interaction of students. *Bulletin of the Orenburg State University*. Orenburg, 2011. № 2 (121) February. P. 243-246.

5. Serikov V.V. Personality-oriented education. *Pedagogics*. 1994. №. 5. P. 16-21.

6. Suslova O.V. Development of communicative and interactive competence of students of higher educational institutions: dissertation ... cand. of pedag. sciences: 13.00.08. Ufa, 2007. P.8-12.

7. Brown H. D. *Teaching by Principles : An interactive approach to language pedagogy*. Y: Longman. 2001. 101 p.